

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Звіт
за результатами
Щорічного форуму медіаторів та
фасилітаторів діалогів
“Сприяння розвитку
діалогової культури в Україні”

підготувала Д. Проценко

Київ - 2016

Програма

Щорічного форуму медіаторів та фасилітаторів діалогів “Сприяння розвитку діалогової культури в Україні” м. Северодонецьк

День 1
5 грудня 2016

11:00	Виїзд групи з залізничного вокзалу м. Київ до місця проведення Форуму		
	Трансфер до місця проведення Форуму		
12:00 – 14:00	Реєстрація учасників Обід Поселення учасників		
14:00 – 14:30	Відкриття Вітальне слово: <ul style="list-style-type: none"> Представник Координатора проектів ОБСЄ в Україні Діана Проценко, Президент Національної Асоціації Медіаторів України 		
14:30 – 16:30	Спільна сесія: “Давайте познайомимось та підведемо підсумки 2016 р.” фасилітують Оксана Потапова та Анна Валенса, Київ		
16:30 – 17:00	Кава-брейк		
17:00 – 20:00	Майстер-клас №1 “Ресурсний стан ведучого”, Ганна Статівка, Київ	Сесія: “Театральний, але такий справжній діалог” Презентація №1 “Форум-театр як інструмент в діалогах на сході”, Оксана Потапова, Київ Презентація №2 проект “Громадянський піксель” – фанк-театр як інструмент діалогу”, Ольга Щербакова, ГО “Лінія згоди”, Харків	Спільний майстер-клас № 2 від ГО “ІСА Україна” та ГО “Асоціація докторів філософії України”: “Все про ефективні комунікації” Надія Копаниця, Київ, та Дмитро Лозовицький, Львів
20:00 – 21:00	Вечеря		

Потік 1 (обговорення для фасилітаторів діалогів)

9:00 - 9:30	Реєстрація учасників (продовження)	
9:30 - 11:00	<p>Спільна сесія “Калейдоскоп діалогів 2016 р.”</p> <p>Презентація № 1 Діалоги з реінтеграції ветеранів АТО, Роман Коваль, Інститут миру і порозуміння, Київ</p> <p>Презентація № 2, “Україно-російські діалоги: можливі сьогодні чи ні? Виклики фасилітації, тенденції "у" та “навколо” ситуації в Україні”, Інна Терещенко, Одеська обласна група медіації, Одеса</p> <p>Презентація № 3 “Досвід діалогових форумів ОБСЄ”, Олександр Мітьков, ГО “Простір Змін”, Дніпро</p> <p>Презентація № 4 Забезпечення соціального діалогу в соціально-трудовій сфері, Артур Хімчак, Відділення Національної служби посередництва і примирення в Донецькій області, Краматорськ</p> <p>Презентація № 5 “Досвід діалогів з використанням он-лайн платформи “Донбаський діалог”, Валерій Штаба, Платформа “Донбаський діалог”, Святогірськ</p> <p>Презентація № 6 “Навчання діалогам: школа “Культура Діалогу”, Світлана Петрова, Компанія Conflict.net, Харків</p> <p>Презентація № 7 “Досвід методологічних розвідок: гендерні аспекти в миротворчості, діалогах та медіації”, Ірина Брунова-Калісецька на запрошення Національної Асоціації Медіаторів України, Київ</p>	
11:00 - 11:30	Перерва на каву	
11:30 - 12:15	Спільна сесія “Калейдоскоп діалогів 2016 р.” (продовження)	
12:15 - 12:30	Перерва	
12:30 - 13:30	<p>Майстер-клас № 3 від ГО «Преобразование» “Конфлікт як ресурс” Тетяна Григор’єва, Краматорськ</p>	<p>Майстер-клас № 4 від Платформи “Донбаський діалог”: “Можливості краудсорсингу в діалогах” Микола Борисов, Святогірськ</p>
13:30 - 14:30	Обід	
14:30 - 16:30	<p>Майстер-клас №5 від Мережі фасилітаторів діалогів: “Можливості застосування методу ненасильницької комунікації в діалозі” Анжела Старовойтова, Київ, Крим, Олена Кашкар’єва, Київ</p>	<p>Майстер-клас № 6 від ГО “ІСА Україна”: “Історія ТОП-підходу. Інструменти, що використовуються в ІСА для розвитку спільнот”, Олексій Світличний, Київ</p>
16:30 - 17:00	Перерва на каву	
17:00 - 20:00	<p>Майстер-клас №7 від Одеської обласної групи медіації: Моделювання організації діалогового майданчика “Загаси Заграву” Катерина Гусєва, Інна Терещенко, Одеса</p>	<p>Майстер-клас №8 від Української Гельсинської спілки з прав людини: “Арт-інструменти в діалозі” Максим Єлігулашвілі, Херсон</p>
20:00 - 21:00	Вечеря	

День 2
6 грудня 2015

Потік 2 (стратегічна сесія для медіаторів)¹

9:00 - 9:30	Реєстрація учасників (<i>продовження</i>), вітальна кава
9:30 - 11:00	Сесія “Стратегія сталого розвитку сфери медіації в Україні” фасилітатор Д. Новаківська Початкові доповіді: Т. Кисельова “Глобальна ADR революція та Україна: макро-аналіз” Д. Проценко “Медіація в Україні: де ми є”
11:00 - 11:30	Перерва на каву
11:30 - 13:30	Сесія “Стратегія сталого розвитку сфери медіації в Україні” (<i>продовження</i>) фасилітатор Д. Новаківська
13:30 - 14:30	Обід
14:30 - 16:30	Сесія “Стратегія сталого розвитку сфери медіації в Україні” (<i>продовження</i>) фасилітатор Д. Новаківська
16:30 - 17:00	Перерва на каву
17:00 - 18:30	Сесія “Стратегія сталого розвитку сфери медіації в Україні” (<i>продовження</i>) фасилітатор Д. Новаківська
18:30 - 18:45	Перерва
18:45 - 20:00	Сесія “Стратегія сталого розвитку сфери медіації в Україні” (<i>завершення</i>) Фасилітатор Д. Новаківська
20:00 - 21:00	Вечеря

¹ Запрошення на стратегічну сесію надсилалися індивідуально представникам різних груп стейкхолдерів

До 9:00	Сніданок	
9:00 - 11:00	<p>Подіумна дискусія: “Діалог про діалог: чи можливий/потрібен стандарт?” учасники: Роман Коваль, Інна Терещенко, Владислава Каневська, Світлана Петрова, Катерина Гусєва, Олександр Мітьков, Павло Козелецький, Анжела Старовойтова, Олена Кашкарьова модератор Діана Проценко</p> <p><i>(фасилітоване обговорення різних бачень суті діалогу, відповідальності та мотивації ведучих, ініціативності у організації діалогів тощо)</i></p>	<p>Тренінг <i>з підвищення кваліфікації медіаторів</i> “Медіація між компаніями та громадами” Таня Мірабіле, Директор Інституту трансформації конфлікту і миробудівництва, Берн Швейцарія</p>
11:00–11:30	Перерва на каву	
11:30 – 13:00	<p>Спільна сесія: “Від викликів до дії”</p> <p>Внутрішні та зовнішні виклики для діалогової культури та діалогової спільноти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтуїтивна миротворчість та кваліфікація ведучого 2. Розмежування ролей та функцій організатор/фасилітатор/замовник діалогу 3. Чи можемо ми виміряти ефективність наших миротворчих зусиль. Види та методи оцінки діалогу 4. Медіатори і фасилітатори – чи сильніші разом? 5. Виклики проявлення та обрання проблематики для діалогу (соціальна інженерія) 6. Можливості, тренди та ризики у взаєминах між діалоговими фасилітаторами, державою, міжнародними організаціями та донорськими організаціями 7. Інші внутрішні та зовнішні виклики <p><i>Проблематику окреслюють: І. Терещенко, С.Петрова, К. Гусєва, Д. Проценко, М. Єлігулашвілі та інші експерти</i> Модератори: В. Каневська та І. Брунова-Калісецька</p>	<p>Тренінг “Медіація між компаніями та громадами” <i>(продовження)</i></p>
13:00 – 13:15	Перерва	
13:15 – 14:00	<p>Спільна сесія: “Від викликів до дії” (продовження) Модератори В. Каневська та І. Брунова-Калісецька</p>	<p>Тренінг <i>(продовження)</i></p>
14:00 – 15:00	Обід	
15:00 – 17:00	<p>Планування можливих спільних дій на 2017 р. Модератори В. Каневська та І. Брунова-Калісецька</p>	<p>Тренінг <i>(завершення)</i></p>
17:00 – 17:30	Перерва на каву	
17:30 – 18:45	<p>Спільна сесія: Розмова з експертом Танею Мірабіле :“Медіація між компаніями та громадами – робота медіатора чи фасилітатора діалогів?” Модератор Д. Проценко</p>	
18:45 – 19:00	Перерва	
19:00 – 20:00	Підведення підсумків обговорень Форуму	
20:00 – 21:00	Вечеря	

День 4
 8 грудня 2015

До 9:00	Сніданок Виселення		
9:00 – 10:30	Тренінг 2 “Ресурси емоційного інтелекту у фасилітації групової дискусії” Петро Холявчук Частина 1	Тренінг 3 «Поле. Групи. Ролі. Що на що впливає і як?» Тетяна Конрад Частина 1	Тренінг 4 “Крос-культурні аспекти у діалогах: практичні поради для ведучих” Ірина Брунова-Калісецька Частина 1 “Культурне та крос-культурне: з чим це їдять?”
10:30 – 11:00	Перерва на каву		
11:00 – 13:00	Тренінг 2 “Ресурси емоційного інтелекту у фасилітації групової дискусії” Петро Холявчук Частина 2	Тренінг 3 «Поле. Групи. Ролі. Що на що впливає і як?» Тетяна Конрад Частина 2	Тренінг 4 “Крос-культурні аспекти у діалогах: практичні поради для ведучих” Ірина Брунова-Калісецька Частина 2 “Моє, наше, інше, чуже. Де я?”
13:00 – 14:00	Обід		
14:00 – 15:30	Тренінг 2 “Ресурси емоційного інтелекту у фасилітації групової дискусії” Петро Холявчук Частина 3	Тренінг 3 «Поле. Групи. Ролі. Що на що впливає і як?» Тетяна Конрад Частина 3	Тренінг 4 “Крос-культурні аспекти у діалогах: практичні поради для ведучих” Ірина Брунова-Калісецька Частина 3 “Культурна сензитивність людини та фасилітатора”
15:30 – 16:00	Перерва на каву		
16:00– 17:45	Тренінг 2 “Ресурси емоційного інтелекту у фасилітації групової дискусії” Петро Холявчук Частина 4	Тренінг 3 «Поле. Групи. Ролі. Що на що впливає і як?» Тетяна Конрад Частина 4	Тренінг 4 “Крос-культурні аспекти у діалогах: практичні поради для ведучих” Ірина Брунова-Калісецька Частина 4 “Мені зустрівся міжкультурний діалог. Що робити?”
17:45 – 18:30	Закриття Форуму		
18:30 – 19:30	Вечеря		
19:30	Трансфер: місце проведення заходу – м. Київ		

**Майстер-клас
“РЕСУРСНИЙ СТАН ВЕДУЧОГО”
від Ганни Статівки**

Психолог-консультант, травматерапевт.

Вища психологічна освіта.

Досвід практичної роботи - більше 10 років.

Сертифікати: НЛП-практик, сімейна системна психотерапія, психотерапія психологічної травми, процесуальна терапія та ін.

Волонтер, дійсний член ГО Українська асоціація фахівців з подолання наслідків кризових подій (ГО УАПНПП, Психологічна кризова служба); учасниця проекту по роботі з військовими на етапі підготовки в учбових центрах ЗСУ, в зоні АТО, на ротатії і після демобілізації.

Майстер-клас

Один з основних інструментів роботи фасилітатора – це він сам, його внутрішній стан. Одна з найважливіших професійних навичок – це вміння підтримувати себе в ресурсному стані. Коли ми працюємо не в ресурсному стані, перевантажені, виснажені, не маємо енергії – група все це бачить.

Під час майстер-класу було надано інструмент, який допомагає усвідомлювати краще свій психологічний стан та діагностувати, на якій стадії емоційного вигорання ми знаходимося. Учасники майстер-класу також ознайомилися з різними ресурсами та інструментами, які можна використовувати для відновлення свого внутрішнього стану.

**Майстер-клас
“АРТ-ІНСТРУМЕНТИ В ДІАЛОЗІ”
від Максима Єлігулашвілі**

Правозахисник, фасилітатор

Українська Гельсинська спілка з прав людини, Всеукраїнська освітня програма “Розуміємо права людини”.

Досвід роботи у сфері неформальної освіти - 11 років. Переважно теми пов’язні з правами людини, недискримінації, громадського активізму та організаційного розвитку. З 2010 року активно використовує арт інструменти у якості засобів інформації та роботи з контраверсійними темами.

Майстер-клас

Під час майстер класу було проаналізовано дії в ситуації гострого конфлікту і ситуації, в яких діалог здається неможливим; методи обміну інформації про побоювання, переживання і мрії; можливість бути почутими і при цьому відчувати себе в безпеці. Учасники також ознайомилися з існуючими арт засобами та інструментами, які можуть стати частиною діалогового процесу. Також були обговорені виклики, з якими зіштовхується фасилітатор, залучаючи в діалоги арт підходи.

**МАЙСТЕР-КЛАС
“ВСЕ ПРО ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ”
від Надії Копаниці та
Дмитра Лозовицького**

Копаниця Надія

Всеукраїнська Асоціація Консультантів з Управління, член комісії з питань професійної етики. Консультант з управління (СМС, ІСМСІ). Член ГО «ІСА Україна». Сертифікований організаційний коуч та сертифікований фасилітатор. Має сертифікати тренера (ТАУ – Тренерська Асоціація України), тренера (АРБ ПРО – Сп Пітербургський Інститут тренінгу), з коучінгу. Українське відділення Європейської Асоціації Коучей (ANCE), Тренер Єлизабет Альдер (Відень), сертифікат арт терапевта. Едінбургська програма. Сфери спеціалізації як консультанта: створення комунікативної платформи в організаціях (на підставі діагностики), співпраця з командами в моделі «5 f», спеціалізується на створенні в командах творчої та інноваційної атмосфери.

Лозовицький Дмитро

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

PhD (к.е.н.), DipFA (IFA), SE MBA (AFW), доцент, бізнес-консультант, бізнес-тренер. Керуючий партнер Kresalo (IT outsourcing).

Загальний досвід роботи за фахом - 16 років. З них у реальному секторі економіки та консалтингу 8 років (бухгалтер, аналітик комп'ютерних інформаційних систем, головний бухгалтер). Бізнес-тренер та незалежний бізнес-консультант - 8 років.

Спізасновник ГО «Асоціація докторів філософії України». Докторант кафедри «Інформаційних систем в менеджменті» Львівської комерційної академії з грудня 2014 року. К.е.н. із 2009 року, доцент (вчене звання) - 2014 рік. У 2012 році завершив навчання у Лондонському інституті фінансових бухгалтерів (повний диплом програми IFA). У 2013 році завершив програму підготовки (отримав сертифікат) та захистив диплом з проектного менеджменту Німецької академії економіки та управління (AFW) м. Бад, Гарцбург.

Із 2014 року засновник ГНК «Альтернатива». Із 2014 року ГНК «Альтернатива» стає ексклюзивним представником професійної заочної європейської MBA освіти академії AFW на території західної України через відкриття представництва Міжнародної академії менеджменту м. Київ у Львові за курсами «Проектного менеджменту» та «Менеджменту організацій».

Тренер бізнес-школі Міжнародної академії менеджменту (м. Київ), Львівського інституту менеджменту (м. Львів).

Науково-практичний доробок: автор 35-и фахових наукових та науково-практичних статей, автор та співавтор 3-х навчальних посібників з грифом МОН України («Контролінг», «Основи економічної безпеки підприємств», «Інформаційні системи і технології в обліку»), автор та співавтор 5-и наукових монографій. Автор 12-и розроблених та апробованих тренінгів та тренінгових програм.

Сфери професійних зацікавлень та роботи: розробка та впровадження систем і інструментів збалансованого управління діяльністю підприємств (на основі збалансованої та універсальної систем показників), контролінгу, бюджетування, стратегічного управління та звітності; актуальні питання практичного впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності; предметних технологій вирішення управлінських завдань; методики стратегічного аналізу діяльності підприємства; методики прийняття та аналізу ефективності управлінських рішень; управління проектами; аналіз ефективності роботи інформаційних систем; стимулювання, мотивації ефективної роботи управлінського персоналу; стратегічного маркетингу та менеджменту; економічної безпеки підприємств.

Майстер-клас

Формат: вільна взаємодія спікерів та учасників із застосуванням проектних моделей і створенням робочих шаблонів.

Наповнення: взявши за основу проектну модель ГО, учасники виробили діагностику внутрішніх комунікацій, оцифрували результат з використанням коефіцієнту емпатії, виявили проблемні зони і створили (обрали) найприйнятніший шаблон алгоритму пошуку рішень.

Майстер-клас

“КОНФЛІКТ ЯК РЕСУРС”

від Тетяни Григор'євої

Психолог, старший викладач ДДМА, фасилітатор ГО «Преобразование» м. Краматорськ.

За кожною проблемою і невизначеністю захована чітка структура. Що здається страшним і хаотичним в даний момент часу, має певну структуру і зміст. Швидкі зміни, і навіть революція мають свій порядок і несуть велике значення.

Майстер-клас про те, як будувати і розвивати відносини в період конфлікту, зберігаючи контакт зі своїм глибинним «Я» у будь-якій ситуації. Учасники звернули увагу на те, як знаходити внутрішній баланс і ставлення до подій, щоб підтримати себе, сімейну систему, команду та організацію в часи «вируючих вод».

Майстер-клас

“Можливості краудсорсингу в діалогах”

від Миколи Борисова

1954 р.н., психолог (МДУ ім. М.В. Ломоносова 1980 р.), засновник проекту "Українська Група Медіації" (1991 р.), медіатор (Сертифікат ФСМ США), арбітрактор (Сертифікат ААА США)
Голова Ради ДОГМ (Донецької обласної Групи Медіації 1994-2014 рр.)

В рамках **майстер-класу** були розглянуті наступні теми:

1. сучасні ІТ-технології та організація колективної роботи. Просування ІТ-технологій в оффлайнЖ обмеження в конфлікті;
2. залучення, мотивація і організація роботи в конфліктному мережевому середовищі. Соціальне проти символічного;
3. онлайн-фасилітація. Робота зі змістом. Місце і роль - "А ти хто такий?";
4. йти назустріч один одному: створення колаборативної спільноти;
5. нейтральність або незалежність? Мережевий проект як загроза;
6. онлайн-діалог як можливість. Нансенівська традиція.

Майстер-клас

"МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ДІАЛОЗІ" від Анжели Старовойтової та Олени Кашкарвої

Анжела Старовойтова займається неформальною освітою та партисипативними методами, що використовують індивідуальний підхід для створення безпечної атмосфери довіри, що сприяє персональним трансформаціям та зміні відносин. Має 15-річний досвід організації та проведення семінарів на теми етичного лідерства, критичного мислення, миротворення, особистого та організаційного розвитку. Одна з засновниць та активіст міжнародної НГО "Основи Свободи"/ «Ініціативи до змін». Експертка з соціальної згуртованості та діалогових практик в співпраці з ПРООН та ОБСЕ в Україні.

Олена Кашкарвова є сертифікованим фасилітатором діалогів та медіатором, експертом в сфері зміцнення соціальної згуртованості та примирення. Навчалася в програмах зі сфері побудови довіри та діалогу у США, Ізраїлі/Палестині, Індії, Камбоджі, Німеччині, Швейцарії, Франції та Україні. Член міжнародної ради ГО "Ініціативи Змін", член Національної асоціації медіаторів, учасник "Платформи підтримки діалогів в Україні", один з засновників Мережі фасилітаторів діалогів в Україні.

Працювала у міжнародних та громадських організаціях у якості експерта, спеціаліста з примирення, керівника проектів, організатора міжнародних конференцій, фасилітатора діалогів та тренера в Україні та закордоном.

У 2015-2016 рр. розробила та координувала проведення програми зі зміцнення соціальної згуртованості в громадах, а також розробку концепції національної інформаційної політики щодо інтеграції ВПО в межах проекту Програми розвитку ООН "Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні.

На майстер-класі учасники дізналися про загальні принципи та інструменти ненасильницької комунікації та про те, яким чином цей метод є допоміжним в діалозі.

Майстер-клас було розраховано на практиків проведення діалогів та медіації. На протязі відведеного часу учасники зосередилися на двох напрямках застосування методу:
1. налаштування фасилітатора(ки), підтримка контакту з собою, спокою та прийняття під час процесу;
2. побудова контакту з учасниками діалогу, емпатичне слухання.

Майстер-клас було побудовано на досвіді навчання та застосування ненасильницької комунікації в проведенні діалогів з 2014 року. Ведучі майстер-класу не є сертифікованими тренерами з ненасильницької комунікації.

Презентація

"ФОРУМ-ТЕАТР ЯК ІНСТРУМЕНТ В ДІАЛОГАХ НА СХОДІ " від Оксани Потапової

Співзасновниця ГО "Театр для діалогу", тренерка та фасилітаторка у програмах міжнародних неурядових організацій, спрямованих на посилення громадянського суспільства, розвитку спільнот та створення інклюзивних просторів для висловлення голосів і представлення інтересів різних людей та груп. Активістка у сфері гендерної рівності, діалогу, творчих та партисипативних підходів до прийняття рішень, практик театру пригноблених.

Театр, залучаючи тіло, емоції та особистий досвід, дає можливість будувати діалог та обмінюватись смислами естетичною мовою, часто навіть без слів. Форум-театр, як інтерактивний формат соціального театру, аналізує особистий досвід та його зв'язок з системними причинами

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

конфліктів для того, щоби учасники разом могли знайти нові рішення конфліктів, з якими вони живуть. Про це учасники поговорили на прикладі досвіду організації "Театр для діалогу", яка вже два роки працює в Україні з різними групами та спільнотами (включаючи ВПЛ, людей з інвалідністю, ЛГБТ, жінки та молоді) і через методику форум-театру допомагає їм усвідомити свої потреби, побачити проблеми і конфлікти, які існують в спільнотах та віднайти способи їх вирішення на індивідуальному та системному рівні.

Презентація «ГРОМАДЯНСЬКИЙ ПІКСЕЛЬ» - ФАНК-ТЕАТР ЯК ІНСТРУМЕНТ ДІАЛОГУ» від Ольги Щербакової

Щербакова Ольга – співзасновник громадської організації «Лінія Згоди» (м.Харків) – діяльність по соціально-психологічній реабілітації ВПО, учасників АТО, їх родин. Залучена до комунікативних проектів з розвитку діалогу та росту толерантності.

Ольга - координатор проекту «Включай себе в життя» - плейбек-театр по соціальній інтеграції; координатор проекту «Громадський піксель» - психологічний інтерактивний театр для соціалізації ветеранів АТО; спеціаліст з індивідуальних та групових супервізій для фахівців з соціальної роботи, психологів в рамках умов Угоди про співробітництво між Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) та громадською організацією «Маріупольська Спілка Молоді»; співпраця з Харківським обласним центром соціальних служб для сімей, дітей та молоді у проведенні семінарів та тренінгів для працівників та клієнтів; розробка та проведення серії тренінгів «Реабілітація дітей, потерпілих від емоційно-психологічного та інших форм насильства» та «Перша психологічна допомога та навички роботи з отримувачами послуг, які перебувають у стресовому стані» для соціальних працівників, психологів, представників громадських організацій в рамках проекту «Посилення потенціалу громади м.Маріуполь для підтримки внутрішньо переміщених осіб та місцевих жителів»; розробка та проведення серії тренінгів по профілактиці та подоланню професійного та емоційного вигорання при наданні соціально-психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам в рамках Програми розвитку ООН, Проект «Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні»

Відзнаки, подяки, нагороди: подяка Харківського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за надання соціальних послуг населенню, що потребує психологічної підтримки; подяка Маріупольського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Маріупольської міської ради за співпрацю та проведену роботу щодо підвищення якості надання психологічної допомоги; подяка Міністерства оборони України за участь в проведенні комплексних практичних занять з першої психологічної допомоги у вищих військових учбових закладах України для курсантів та мобілізованих офіцерів; подяка від голови Чугуївської районної державної адміністрації і голови Чугуївської районної ради за особистий вклад в розвиток соціальної мережі району; нагороджена державною Ювілейною медаллю «25 років незалежності України» за особистий вклад в становлення незалежної України.

Театр - це інноваційний спосіб зближення різноманітних громад з метою підвищення їхньої відвертості та толерантності до інших точок зору. Майстер-клас проводився навколо теми залучення ключових громад, які ділилися власним досвідом, а актори інтерпретували їх для аудиторії. Метою цього було покращення усвідомлення людьми того, що їхній досвід може сприйматися по-іншому, та заохочення активнішого вислуховування та порозуміння між різними групами громади, заохочення людей до відвертої розмови у безпечному середовищі про їхні переживання та страхи, пов'язані з конфліктом і переселенням, з метою покращення розуміння викликів, динаміки та спільних цінностей ВПО і приймаючих громад, підтримка життєздатності та згуртованості громад, які постраждали від конфлікту.

Під час презентації також було взято до уваги досвід проектів «Включай себе в життя» та «Громадський піксель».

Майстер-клас "МОДЕЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГОВОГО МАЙДАНЧИКА "ЗАГАСИ ЗАГРАВУ" від Катерини Гусевої

Тренер, фасилітатор, менеджер проектів.

Сертифікована як медіатор Українською групою медіації, 2000 рік.

З 2008 по 2016 роки працювала в Санкт-Петербурзі в Центрі розвитку некомерційних організацій, Ресурсному центрі для розвитку НКО.

Майстер-клас

Під час майстер-класу були обговорені наступні питання:

1. як визначити тему;
2. як визначити учасників діалогу;
3. як запросити учасників до діалогу;
4. як зробити діалог результативним.

Майстер-клас**“ІСТОРІЯ TOP-ПІДХОДУ. ІНСТРУМЕНТИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ІСА ДЛЯ РОЗВИТКУ СПІЛЬНОТ”**

від **Олексія Світличного**

Член наглядової ради ГО «ІСА Ukraine», кандидат психологічних наук, сертифікований фасилітатор по методу Top (CTF), професор Київської Бізнес Школи. Сертифікований викладач Інституту Адізеса. Викладач Школи Консультантів по Управлінню СМС-Ukraine. Сертифікований Scrum Product Owner®. Сертифікований Scrum Master®

Організаційний консультант. Більш ніж 15 років досвіду проведення тренінгів, коучингу та консалтінгу. Спеціалізується на довготривалому супроводі компаній, роботі з групами, груповому прийнятті рішень.

Викладав в програмі Develop Your Business (IFL, Стокгольмський Інститут Менеджменту) модулі по стратегічному управлінню та управлінню персоналом. Працював процесуальним тренером в форматі Action Learning. Працював в проектах великих консалтингових компаній (SB Consulting, KPMG), проводив семінари та тренінги з тренерами з Голандії, Ізраїлю, США, Канади. Є автором публікацій в наукових та професійних виданнях, присвячених особистісним цінностям, ціннісним конфліктам, авторським технікам тренінгу та коучингу, побудові компенсаційних систем.

Проходив навчання по модерації та фасилітації (різноманітні форми роботи з групою) у Ірини та Ричарда Фурсман (США), Ларрі Філбука (Тайвань), Шохома Адізеса (США), Станіслава Краузе (Росія), Бафа Пателя (Великобританія). Учень Біла Степлза (Канада).

Під час **майстер-класу** учасники познайомилися з історією Інституту Культурних Взаємозв'язків (ІСА), розробленим інститутом методом фасилітації (Technology of Participation), а також досвідом з побудування спільнот. Також були продемонстрованими практичні кейси та інструменти, які використовуються в цьому підході.

Тренінг**“МЕДІАЦІЯ МІЖ КОМПАНІЯМИ ТА ГРОМАДАМИ”**

від **Тані Мірабіле**

Таня Мірабіле, Директор Інституту трансформації конфлікту і миробудівництва, Берн, Швейцарія

Глибокі та різнобічні навички з управління та підтверджений досвід з врегулювання конфліктів та медіації. Роками напрацювала багатий досвід роботи з розробки та моніторингу програм - таких як процеси медіації та діалогу в Єгипті, Марокко та на Південному Кавказі. Розробка програм навчання з медіації для примирення в Швейцарії, на Балканах та в Непалі доповнює резюме у цій галузі. Завжди шукає креативних, всеосяжних та інклюзивних підходів до примирення.

Ключові компетенції

- Врегулювання конфліктів в теорії та на практиці
- Переговори та медіація в теорії та на практиці
- Аналіз та попередження конфліктів
- Фасилітація процесу переговорів
- Планування медіації та переговорів
- Навички з управління процесами
- Гендерна рівність
- Права людини
- Природні ресурси
- Формування стратегії міграція/інтеграція
- Тренер з медіації, методів врегулювання конфліктів, гендерний та конфліктний аналіз тощо

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

- Розвиток організаційної структури
- Контроль та оцінка проектів
- Пошук та залучення фінансових та матеріальних ресурсів

Тренінг

“Крос-культурні аспекти у діалогах: практичні поради для ведучих” від Ірини Брунової-Калісецької

Кандидат психологічних наук, конфліктолог, тренер, дослідник, розробник навчальних програм миротворчої та полікультурної освіти. Основний напрямок роботи – міжкультурні конфлікти.

Виконавчий директор ГО «Інформаційно-дослідний центр «Інтеграція та розвиток», м. Київ.

Експерт з підтримки діалогу/медіації в соціальних конфліктах Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Має досвід освітньої роботи в пост-конфліктних регіонах (зокрема, Киргизстан та Молдова).

Член міжнародної Робочої групи з миротворчої освіти міжнародної мережі Глобальне партнерство з запобігання збройним конфліктам (Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict).

Досвід роботи - 15 років.

Впродовж тренінгу учасники освоїли поняття «культура» та її властивості як чинника діалогових процесів, розширили своє бачення «ідентичності» в конфліктах великих груп, разом сформулювали аспекти чутливості до культурних розбіжностей, що є важливим для фасилітаторів при підготовці та проведенні діалогу та отримали практичні поради щодо роботи з полікультурними діалоговими групами.

Тренінг

“РЕСУРСИ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФАСИЛІТАЦІЇ ГРУПОВОЇ ДИСКУСІЇ” від Петра Холявчука

Директор Київського Інституту Тренінгу, психолог, сертифікований тренер і консультант з організаційного розвитку, психотерапевт по методу «особистісно-центрованої психотерапії», керівник проекту «Майстерність тренера», автор технології «розвиваючий тренінг», автор проекту «Школа управління конфліктами», член Професійної Ліги тренерів, член Української Спілки Психотерапевтів; викладач International Management Academy за програмою SE MBA.

Спеціалізується на розвитку емоційного інтелекту, навичок ведення переговорів і управління конфліктами.

Професійний досвід: більше 700 тренінгів за 14 років роботи; індивідуальна / групова / подружня терапія (понад 13 років); має 2-річний викладацький досвід в ВУЗах: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, медична психологія, психофізіологія; автор двох десятків публікацій на теми: «психологічний тренінг», «організаційний розвиток і консалтинг», «психологія менеджменту», «психологічна допомога», «ділове спілкування».

В рамках тренінгу були розкриті наступні теми:

- Структура та можливості емоційного інтелекту
- Емоційна компетентність фасилітатора
- Фасилітація групової роботи у роджеріанській парадигмі: сутність процесу фасилітації
- Функції фасилітатора в роботі з груповими конфліктами та міжособистісним напруженням
- Природа Імпульсивної поведінки та гармонізація емоційних станів учасників дискусії
- Розвиток навичок недирективного слухання
- Емпатія та її дія. Емпатичні реакції в роботі з групою та конфліктами
- Подолання агресії в групі та між її учасниками.

Тренінг

“ПОЛЕ. ГРУПИ. РОЛІ. ЩО НА ЩО ВПЛИВАЄ І ЯК?” від Тетяни Конрад

Психотерапевт, супервізор, навчаючий терапевт; дійсний член УСП та ESTSS; Приватна терапевтична практика з 1997 року по теперішній час; Київський Гештальт Університет — навчаючий терапевт, супервізор НАУКМА: експерт; Досвід роботи в HR сфері - 20 років, з них на посаді директора з персоналу - 10 років.

В рамках тренінгу були розкриті наступні теми: теорія поля в соціальних науках; поняття динаміки групи; стадії розвитку групи; ролі в групі: сформовані шаблони і реальність; формування підгруп і їх вплив на групи і процес; психологічні теорії розвитку групи.

ВИСНОВКИ

Цьогорічний захід зібрав ___ учасників, що представляли ___ міст України, а саме:

Захід мав за мету створити для всіх учасників можливості:

1. оцінки власної діяльності та свого прогресу за 2016 рік;
2. справжнього знайомства, кращого розуміння колег, методологій, технік, в яких працюють інші медіатори/фасилітатори;
3. здобуття нових знань, навичок учасниками;
4. налагодження нових контактів, зв'язків для потенційної співпраці;
5. визначення пріоритетів власної діяльності на наступний рік.

Цьогорічний третій Форум вперше об'єднав медіаторів, які працюють із сімейними, господарськими, корпоративними та іншими видами суперечок, та тих медіаторів і фасилітаторів, що докладають зусиль для просування культури та розвитку практики діалогів, що в певній мірі було викликом, але і задачею Форуму, оскільки потреба в Україні для застосування медіаційних компетенцій для зниження соціальної напруженості є вкрай високою. Збільшення, згуртування та взаємний обмін досвідом та техніками для всіх фахівців, що докладають зусиль для ненасильницького та ефективного врегулювання конфліктів є вкрай важливим.

В рамках Форуму було зроблено дві події, що передбачали визначення шляхів розвитку і руху. Окремо була проведена сесія планування дій для ведучих діалогів, під час якої спостерігались надзвичайно глибокі та важливі процеси зближення, цінування партнерів та пошуку тих варіантів поєднання зусиль, що можуть дати синергетичний ефект.

Результатами роботи стало напрацювання трендів, переліків ризиків та можливих спільних дій діалогової спільноти.

Серед трендів визначили наступні:

Зародження	Набирають сили	На гребені хвилі	Вмирають
<ul style="list-style-type: none"> - створення професійної сфери діалогу - інституціоналізація діалогу - переосмислення суті діалогу - дистанційні діалоги - он-лайн діалоги (робота з іншою стороною за «поребриком») - нові технології комунікації (он-лайн тощо) - формування нових мирних технологій (культура миру) - тенденції успішної комунікації громадянського суспільства - гендерна чутливість - діалоги Україна-РФ - порозуміння та усвідомлення - одна хвиля на рівні підсвідомості - робота з вигоранням фасилітаторів діалогів - система проф. розвитку фасилітаторів - навчання спеціальності (фасилітування діалогів) на місцях - супервізії 	<ul style="list-style-type: none"> - усвідомлення власного досвіду проведення діалогів - діалоговий підхід в освіті - самоорганізація у спільнотах - краудсорсинг - професіоналізація - вміння турбуватись про себе - гуманізація - співпраця між професіоналами та професійними групами, в т.ч. з-за кордону - діалогові платформи - арт (театр, кіно, мистецтво, музика) - медіа події (діалог) - флеш-моб (вокзал) - формування міжрегіональної діалогової спільноти - активізація громадянського суспільства - електронні петиції - ненасильницький підхід - гендерний підхід - спільні дії (діалог в дії) - поляризація у суспільстві (нарощування конфліктності) - он-лайн (діалоги, фасилітація, коучинг) - адвокація з елементами діалогу - міжрегіональні /міжнародні 	<ul style="list-style-type: none"> - грантові проекти на місцях - ЗМІ – міст для діалогу - Життя в «пухирці» («бульбашці») - Вплив медіа - Соціальні мережі - Школи відновного підходу - Форуми - Фасилітація, медіація, переговори - Громадянська просвіта - Комунікативні практики - Інституалізація діалогу на різних рівнях - Профанація, зловживання заради отримання грантів - Професійне вигорання - Мова ненависті, оціночні судження, сексизм 	<ul style="list-style-type: none"> - Національна служба посередництва та примирення - Телемости, ток-шоу, дебати - Круглі столи - Громадські слухання - Монолог - Контроль влади над діалогом - Кожен працює сам по собі - Традиційні соціальні практики - Авторитарний підхід - Офф-лайн - Пасивні учасники - Закритість в діалозі

- тілесні практики для діалогу - розвиток професії фасилітаторів діалогів (обмін досвідом)	діалоги - об'єднання методів психотерапії та діалогових практик - міжкультурні та міжнаціональні діалоги - медіація - фасилітація - партисипативні методи - запити на діалоги різних сторін/структур		
---	--	--	--

Після виведення трендів (тенденцій) в сфері діалогів в Україні учасники в міні-групах сегментували тренди на такі сектори, як:

1) **Індивідуальний розвиток фасилітатора діалогів**

можливості	ресурси	переваги	загрози
- Турбота про себе - Освітній бек-граунд - Вибудовування системи ЗУНів (??) - Гендерна чутливість - Он-лайн технології - Тілесна усвідомленість - Тілесні практики - Переосмислення сутності діалогу	- Супервізія - Інтервізійні групи - Орієнтація на стандарти - ToT за стандартом -	- Природність - Щирість - Дзен - Конгруентність - Баланс - Рівновага - Осмислення власного досвіду	- Професійне вигорання - Кожен працює на себе -

2) **Розвиток фасилітаторської спільноти**

можливості	ресурси	переваги	загрози
- Включення сіл в діалогові процеси - Залучення нових учасників у спільноту, їх навчання - Он-лайн дискусії, он-лайн технології - PR-акції на розширення інформованості населення України	- Інтервізія/супервізія - Співпраця між професіоналами	- Об'єднання шкіл/мереж - Формування груп експертів за напрямками - Система спільних дій - Створення професійного середовища - Узагальнення досвіду - Спільні більші грантові проекти - Інституціоналізація діалогу	- Гранти: ризик конкуренції - Життя як у "пухирі" - Ризик виключення інших діалогових ініціатив - Ризик уніфікації діалогу - Повний контроль за процесом діалогу, що матиме наслідком його змертвіння - Професійне вигорання

3) **Методи/ формати/ підходи/ інструменти діалогу**

можливості	ресурси	переваги	Загрози
- Он-лайн - Нансенівська модель діалогу - Розмежування ролей фасилітатора+ - Партнерство між інституціями - АРТ-можливості - Психотерапія і діалог	- Соц. Мережі - Гендер-ресурс - Гендерний підхід - Медіа подія як можливість - Задіяння медіа - Використовувати результати досліджень - Компетентність організаторів шкіл/мереж діалогерів -	- Он-лайн база - Розв. Експертна? - Комунікативні платформи - ЗМІ -??? (блогер, стример ??)	- Ускладнення емпатії в он-лайн - Нема системної підтримки діалогів - Компетентність експертів - Гендер – виклик - Спотворене розуміння сутності гендеру - Експліцитна модель діалогу

4) **Фасилітаторська спільнота та інші інститути: взаємодія**

можливості	ресурси	переваги	загрози	
- Горизонтальна партисипативність - Круглі столи - ЗМІ – мости для діалогів - Форуми (як можливість) - Адвокація,	- Взаємне навчання - Переосмислення діалогу - Самоорганізація громад - Он-лайн ресурси - Соц.мережі - Флеш-моби	- Створення проф.сфери - інституціоналізація діалогу - кооперація - фасилітатори та медіатори	- Вихолощення поняття діалог - Підміна поняття діалог - Профанація, зловживання діалогом - Закритість	-

взаємодія із владою - Успішна комунікація громадянського суспільства - Презентація діалогу для інших організацій - Включення сіл в діалогові процеси			спільнот - Відмирання можливих профільних інституцій (НСПП) - Мова ворожнечі - Сексизм - Дегуманізація влади	
---	--	--	--	--

5) **Діалог: локальний, міжрегіональний, міжнародний**

можливості	ресурси	переваги	загрози	
- Он-лайн діалог без кордонів - Діалоги «першої лінії» до лінії розмежування - Діалог Україна-РФ - Включення сіл в діалогові процеси - Поєднання діалогів з адвокацією - Міжінституційний діалог	- Самоорганізація у спільнотах - Он-лайн технології - Електронні петиції - Влада + діалогісти+ фасилітатори + ОДВ - Впровадження Д. в різні інституції - Сторони конфлікту - Всередині спільноти	- Міжнаціональні діалоги – дуже важливо - Формування регіональної діалогової спільноти - Локальні Д. (децентралізація, міжінституційні, зона АТО, інтеграція ВПО, реінтеграція УБД, декомунізація) = напрацювання на міжрегіональний рівень	- Гранти – все ще основне джерело фінансування - Упереджене ставлення до фасилітаторів інших тем (??) - Безпека людини - vs. безпека країни	-

Розділившись в міні-групи учасники зосередили увагу на ризиках та викликах, а також ресурсах, що загалом можна відобразити у таких напрацюваннях:

1. безпека
2. бульбашка: індивідуальна/професійна (професійна/індивідуальна)
3. перехід на наступний рівень
4. профанація / зловживання терміном “ДІАЛОГ”
5. мова ворожнечі
6. закритість спільнот (и) (професійна / системна) – люди для входження в спільноти і професіонали водночас люди – профайдери
7. нема системної підтримки діалогів
8. експерти мало знайомі з полем / конфліктами
9. вигорання
10. ризик надмірної залученості фасилітатора в групу (“спричинити добро”)
11. відсутність можливостей професійного зростання фасилітатора
12. відсутність зібраного досвіду та його поширення в спільноті
13. зайва стандартизація призводить до змертвіння
14. уніфікація
15. нестача ресурсів (в т.ч. грантових)
16. гранти на місцях
17. трансляція миротворчого дискурсу далі (в медіа, в громаді тощо)
18. “пластир на симптом” (в Донецькій, Луганській областях – багато роботи, в інших регіонах мало або нема – нема системності)
19. не вистачає аргументів для донорів щодо інших регіонів/ проблем
20. нестача роботи в селах
21. навички / можливості передачі даних/ бачення, ситуації / потреб фасилітаторами владі/ донорам
22. відсутність координації/ не підтримка призводить до заглиблення конфлікту
23. відсутність диверсифікованих джерел фінансування (коли це тільки донор)
24. відсутність наступних тем для діалогу
25. відсутність системи супервізії, інтервізії
26. незакінченвий процес (формування) спільних засадничих принципів

ПЛАНИ:

План власних дій:

- ідеї:
 - узгодження алгоритму роботи з конфліктами у суспільстві
 - взаємна підтримка
 - планування часу відпочинку
 - реалізування ретритів (ходити в лазню раз на тиждень)
 - завершення роботи вчасно
- перепони:
 - різний графік
 - відсутність зовнішнього фасилітатора/медіатора
 - отримання порад замість підтримки
 - планування - тяж робота
 - є або час або гроші
 - обіцяють, але не приходять
 - відновлення не відбувається за планом

План спільних дій:

- ідеї: на рівні «policy»:
- ідеї на рівні розвитку компетенцій
- ідеї на рівні практики
- ідеї розв'язання військового конфлікту:
 - зупинка бойових дій
 - план мирної угоди
 - виконання
- Перепони:
 - війна, страх, ПТСР, кримінал
 - природний спротив інноваціям
 - розбіжності
 - компетенція та обізнаність, нейтральність експертної спільноти

За результатами сесії “Планування можливих спільних дій” на 2017 рік було обговорено можливу спільну реалізацію наступних проектів:

Назва проекту	1 кв. 2017 р.	2 кв. 2017 р.	3 кв. 2017 р.	4 кв. 2017 р.
Краудсорсингова платформа пошуку тем діалогу та відновлення зв'язків в розділених спільнотах: 2 діалогових марафони	X	X	X	X
Побудова відносин з донорами	X	X	X	X
Ресурсний центр розвитку діалогових компетенцій	X	X	X	X
Майданчик “Dialogue GYM” – індивідуальні та групові сесії супервізії та інтервізії	X	X	X	X
Гендерно орієнтовані діалоги трансформації конфліктів для різних цільових груп (АТО, ВПО тощо)	X	X	X	X
Діалоги для сталого розвитку сільських громад	X	X	X	X
Підведення підсумків Форуму ф-рів та м-рів 2016, створення комітету з підготовки Форуму 2017 р.	X	-	-	-
Інтервізія “наші уроки”	-	X	-	-
Форум 2017 + TEDx	-	-	X	-
Дослідження “Кращі діалогові практики”	-	-	X	-
Офф-лайн тренінги за он-лайн курсом (об'єднана команда тренерів)	-	X	X	-
ТоТ по проведенню діалогів (об'єднана команда)	-	X	-	-
(ініціативи спільного дозвілля ведучих	X	-	-	-

Додатково також було проведено стратегічну сесію для медіаторів. Велике зацікавлення громадськості взяти в ній участь призвело до збільшення кількості учасників стратегічної сесії. Це з одного боку ускладнило і дещо уповільнило саму групову роботу в сесії, а з іншого боку показало велику небайдужість та прагнення докласти зусиль до розвитку сталої сфери медіації в Україні. Саме велика кількість учасників допомогла побачити якісну експертну картину трендів в сфері медіації на міжнародному рівні, в розрізі країни та самої спільноти. Ця частина роботи краще нам допоможе розуміти середовище, в якому планується розвиток медіаторів і встановити його потенційні горизонти з точки зору можливостей та загроз. З огляду на те, що учасники стратегічної сесії для медіаторів представляли різні школи, різні регіони та різні покоління медіаторів, і вперше мали можливість зустрітись та працювати разом, ще зарано очікувати того, що у нас може бути спільна узгоджена стратегія, оскільки це був лише початок. Водночас, різновекторність інтересів не зашкодила сформувати пакет пропозицій по розвитку спільноти у майбутньому та ідентифікувати перші необхідні кроки, які допоможуть рухатися вперед. Результати стратегічної сесії, опрацьовані і викладені Д. Новаківською, містяться у додатку.

Надзвичайно цінним результатом сесії виявилось готовність спільноти вирішувати і планувати своє майбутнє, а також можливість поглянути на "реальну правдиву фотографію" її стану, відштовхуючись від якої ми можемо тепер правильніше вибудовувати наші наступні дії.